

# FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

**Prețul Abonamentului:**  
 Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.  
 " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 "  
 " România și străinătate pe an . 14 franci  
 " " " " pe 1/2 an 7 "

**Prețul inserțiunilor:**  
 Pentru publicațiunilor oficiale, concurse,  
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până  
 la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-  
 vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Correspondențele se adresează redacțiunii  
 „FOAIA DIECESANĂ“;  
 care banii de prenumerațiune și inserțiunilor la  
**ADMINISTRAȚIA**  
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș.

## PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 125 Metr.

### MIRON,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe în Transilvania și metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

**Preasântiților frați episcopi, venerabilelor consistorii eparchiale, iubiților și onorabililor deputați congresuali, iubitului cler și popor din provincia Noastră metropolitană: Dar și milă dela Dumnezeu, și salutarea Noastră cordială!**

Având în vedere §§. 151 și 152 din statutul organic, convocăm și prin acestea dechiarăm de convocat congresul ordinariu național-bisericesc al provinciei Noăstre metropolitane la biserica parochială din cetatea Sibiiu, pe Marța ce cade în 1/13 Octombrie a. c. la 9 oare înainte de amiază, în care zi după terminarea ritualelor bisericesci va urma numai decât deschiderea congresului și se vor începe lucrările congresuali conform regulamentului afacerilor interne.

Dat în reședința Noastră arhiepiscopoească-metropolitană în Sibiiu, la 15/27 August 1891.

**Miron Romanul, m. p.**

Ad Nr. 1268; 1891 B.

### Cătră onorații membrii ai sinodului protopresviteral electoral din tractul Orăviții.

Indeplinindu-se toate cele prescrise, atât în statutul organic, cât și în regulamentul de procedură în privința alegerii de protopresviter în cercul vacant al Orăviții: drept aceea subscrisul, în calitate de comisarîu consistorial, îmi iau voie și pe această cale a încunoscința pe P. T. domni membri ordi-

nari și estraordinari ai Sinodului protopresviteral din tractul Orăviții, că alegerea de protopresviter este defiptă și convocată în *Oravița pe ziua de Luni în 9/21. Septembrie 1891*, la care sunteți poștiți a participa.

*Iam, în 21. August 1891.*

**Filip Adam,**  
 protopresviter și comisarîu  
 consistorial.

## PARTEA NEOFICIALĂ.

### O călătorie în satele românesce din Istria,

de

**Teodor T. Burada.**

(Urmare.)

*Călătoria prin orașe.*

Prelângă cercetările ce am făcut asupra fraților noștri pe la vetrile lor în sate, n'am încetat un singur moment a întreba de ei și prin orașe, pentru a da de urmele celor reslățiți pe acolo.

În *Pola*, portul cel mai mare de răsboiu al Austriei, am aflat mulți Români, unii ocupându-se cu negoțul, alții lucrând la arsenalul marinei militare, alții muncind cu ziua la port.

Acolo am făcut cunoscință cu domnul Matteo Beriot, rudenie cu renumitul violinist Charles de Beriot, el mi-a fost de mare folos, căci mi-a dat cele mai multe deslășiri despre Români, care locuiesc acolo.

În *Rovigno*, oraș italianesc, făcând cunoscință cu domni *Rismondo*, podesta (primariu) al orașului, *Basilisco*, consul al Italiei, *Gregorio Sponza*, doctor în medicină, și cu Dr. *Marcu Constantini*, avocat, am vorbit mult cu ei despre starea acestei colonii române, precum și a Italianilor din Istria, care par amenințați de același pericol al slavizării.

În *Parenzo*, unde asemenea am făcut cunoscință cu podesta al orașului *Giavani Canciani* și cu președintele

museului de anticități *Andrea Amoroso*, care mi-a dat multe lămuriri despre colonia română din *Vlașia*, punându-mi la dispozițiune biblioteca din *Giunta Provinciale*, am copiat multe lucruri interesante relative la Români isticieni. Apoi acolo am mai făcut cunoștință cu contele *Guido Becih* (Becici), *Francesco Constantini*, deputat în dieta istrieană, *Michaele Gazino*, *Giuseppe Bradamente*, *Marco Tomara*, doctor în drept, redactor al gazetei „*L'Istria*,” și cu *Antonio Beltramini*, secretariu comunal, care în 1852 a fost prin București, unde a stat aproape un an. Acesta mi-a fost de mare interes, căci avusese ocaziune de copil a merge pe la satele din *Vlașia*, situate în parte pe la poalele muntelui *Magiore*, și la acele de prin pregiurul lacului *Cepici*, precum și la acele de pe o parte și de alta a râului *Arsa*, D-sa m'au incredințat, că în satele *Cătun*, *Cozliaco*, *Cărbune*, ce vine în apropiere de lunca numită *Răchita*, *Cepici*, *Bolesco*, *Chersano*, *Litul*, *Porgona*, *Barbana*, *Cărnizza*, se vorbia românește demult, acuma însă toate aceste comune sânt slavitate.

În *Pirano*, locul natal al celebrului violonist *Giuseppe Tartini*<sup>1)</sup>, am făcut cunoștință cu doctorul în drept *Domenico Fragiaco* avocat și podesta al orașului, cu consilierul comunal *Lorenzo Zerotti*, cu contele *Stefan Rotta*, cu căpitanul în retragere *Giovano Trezezini*, cu dl *Giuseppe Buba*, avocat, și cu *Domenico Valla*, rudenie după femeie cu celebrul *Tartini*. Acesta mi-a spus, că sânt o mulțime de familii în împregiurimea orașului, ca *Buzadan Floredan* și altele, care de sigur au fost odinioară românești.

În *Capodistria* am făcut cunoștință cu podesta *Giorgio Cobol* și cu doctorul în drept *Pietro Mandonizza*, avocat, om avut și cu mare influență în părțile acele; acestia sânt asemenea animați de bune sentimente pentru Români.

În satele locuite de Români de acolo singurul mijloc pentru menținerea încă a naționalității române nu este altul, decât înființarea de școale românești. Despre necesitatea ce au locuitorii români de a avea în satele lor școalele românești, și despre discuțiunile urmate în dietă, asupra acestei chestiuni vom vorbi mai la vale.

Afară de locurile citate mai sus pe unde am fost, *Ioan Maiorescu* spune în scrierea sa „*Intinerar în Istria*” pag. 74, despre care am vorbit, că: cu 70 sau 80 ani înainte se mai vorbia *vlașchi* (românește) și în insula *Veglia* (*Velia*) mai ales în comuna *Poglizza*, (*Polizza*) înainte de călătoria sa ce o făcuse pe acolo în 1857.

Dar' precum atât el, cât și alte persoane, dela care m'am putut incredința, spun, că în timpul de față nu se mai află nimeni acolo, care să scie această limbă, de aceea nu m'am mai dus pe acolo.

Cu ocazia afării mele în *Fiume*, făcând cunoștință cu dl *M. Polonio Balbi*, librariu, care cunoșcea insula *Veglia*, unde locuise mai mult timp, întrebându-l, dacă s'ar mai fi aflând Români pe acolo, el m'a asigurat, că erau și se vorbia *vlașchi* (Românește) în mai multe locuri, mai cu seamă în orașelul *Poglizza*, și că chiar bunul seu scia această limbă, arătându-mi și o carte vechie fără

dată, în care se aflau două rugăciuni în limba româno-istrieană, de pe care se închina dânsul și care se și cetiau în biserică.

Din această carte reproducem aci acele două rugăciuni: Tatăl nostru și rugăciunea către Maica Domnului, precum și mai multe notițe, mai la vale la anexa Nr. III.

## Partea II.

### *Impresiuni generale.*

Nimeni și nici una din scrierile relative la acest popor nu spune ceva pozitiv despre venirea sa în acele locuri, așa de reslățite de țerile, în care se află popoarele ce vorbesc o limbă mai apropiată cu a lui. Tot deasemenea nu se cunoaște epoca, locul, precum și mijlocul, prin care acest popor s'a strecurat în acele părți.

Numele ce Români isticieni își dau între dânsii e acel de *Vlachî*; locuitorii croați și italieni de pe teritoriul Alboniei numesc pe acei *Vlachî*, *Rimleni*; în timpurile mai demult acești *vlachî* se numiau și *Morlachî*, după-cum vorbesc atunci bucuros dialectul româno-istriean.

Întrând în satele lor se vede miseria mai pe la toți. Simplitatea cea mai mare predomnesce întru toate.

Casele lor sânt făcute de peatră, unele cu un rând altele cu două, acoperite cu rogoz sau cu olane.

Întrarea se face prin o tindă în genere destrul de spațioasă și în fundul căreia se vede o vatră mare de peatră ridicată dela pământ ca de două palme. Deasupra vetrii este o boltă mare, prin care trece fumul în horn. Toate aceste tinzi sânt afumate și sgurite din pricină, că fumul ese mai mult în casă decât pe horn, astfelu că un om neobișnuit cu mare nevoie stă mai mult timp într'un asemenea local.

În mijlocul boltei deasupra vetrii atîrnă un mare lanț de fer numit de ei *catena*, de care e aninată *cadera* (căldarea), în care se ferbe apă pentru bucate și în ea se face și polenta (mămăliga).

Lângă vatră găsești totdeauna *paleta*, care se mai numesce și *lopărița*, ce este un vâtrariu lung de tras focul.

Pe prichiciul vetrii stau așezate vasele de bucătărie și de masă, *oale*, *piate* (blide), *piatele* (farfurii), *lingure*, *lingurițe* și altele.

De bagdațiile tinzii stau aninate o mulțime de lucruri de ale mâncării, precum: slănină, păstramă de oaie, picioare de porc afumate, caș etc.

Drept așternut ei au un sac umplut cu paie sau pânși de păpușoiu, tot asemenea le sânt și perinile. La unii, care sânt mai cuprinși, se găsesc și perine umplute cu pene.

Toate aceste stau acoperite cu deosebite *lanfoane* (toale) sau *scoarțe*.

În tindă se învârtesc mai tot felul de animale domestice, oi, capre, porci, pasări, încât la fie-care pas te împedeci de dânsule.

Alături de tindă este o *stanță* (cămară) mai curată, în care nu se află vatră, dar' și aceasta este afumată, că ușa e mai totdeauna deschisă pentru-ca să treacă și acolo căldura din tindă.

<sup>1)</sup> Născut la 12. Aprilie 1692, mort în 16. Februarie 1770.

În această stanță se află *stative* (laițe), vre-o câte-va *scanie* (scaune), o *mişă* (masă) mare și un *sicrinu* (dulap).

Pe pereți se ved *figuri* (figuri) vechi și rău zugrăvite.

Femeile se ocupă cu gospodăria casei, ear' băieții și fetele pase oile la pășune.

Bărbații se ocupă cu cultura frunzei de sălvia, mai ales în comuna Susnevizza, cu care întreprind un mare negoț, fac și puțină agricultură, și mare parte din ei lucrează cu zina prin alte locuri și-și agonisesc hrana vieții cu mare greutate. Cei din munții *Ciei*, din comuna *Jeiane* se ocupă mai mult cu facerea cărbunilor de lemn sau mangal, pe care îl vind în Fiume.

Nici o femeie de pe acolo nu țese pânză sau altă se numesc astăzi rămășițele de Români ce se găsesc în Croația, adică *Mauro-Vlachi*, de unde poate s'a format cuvântul *Morlach*, Români dela mare *Morje-Vlachi* (*Morlac*). Slavii și Nemții îi numesc *Ciei*, *Ciribir*, Italienii îi mai numesc și *Rumeri*.

Unii le mai zic și *Cicirieni*, *Cicilian* și *Ciceornă*, dar eu însumi nu am auzit la fața locului decât denumirile de *Ciei*, *Ciribir*, *Rimlen* și *Rumeri*.

Numele de *Ciei* se crede, că li-s'a dat din cauza deseii pronunțării în cuvintele lor a consoanei *ce*.

Din cele-ce am putut vedea în genere la toți locuitorii români istrieni, cu părere de rău trebuie să constat, că starea lor atât materială, cât și morală este foarte decăzută. Ei trăesc într'un felu de izolare continuă de celelalte neamuri ce-i încungiuură, ca nisece familii rătăcite fără sprigin din partea nimăru, asupriți mai ales de Slovaci ce au năvălit în peninsula istrieană, care caută cu orî-ce preț a-i face să dispară cu totul printr'o slavizare continuă.

Ei nu au biserică proprie a lor, în care preoții să le zică în limba lor rugăciunii; cu toții aparțin ritului catolic\*) și au fost nevoiți să primească preoți catolici croați, dela care nu au nici un sprigin, nici un cuvânt de încurajare sau susținere a neamului lor.

Un singur preot de origine română de loc din comuna *Birto*, anume *Miceti*, mai există în Istria.

Dar și acesta sub influența puternică a Croaților a uitat și originea și credințele fraților sei, trecând în rîndurile Slavilor și făcând astăzi propagandă pentru acești din urmă.

Ei se află acum în comuna *Rozzo* lângă *Pinguente*. Limba română se vorbește numai de locuitorii de origine română și în sate în sinul familiei lor.

Față cu străinii însă Români istrieni se sfiesc a vorbi această limbă, și chiar dacă le vorbesci românește, stau la îndoeală să-ți răspundă oare tot așa, orî slavonesce. Aceasta o fac, pentru-că cred, că nu pot fi înțeleși de ei, fiind un popor mic la număr în raport cu alte popoare de acolo și a cărui limbă nu o învață străinii, și fiind-că se tem chiar de a nu fi ispițiți cumva de cineva cu intenții rele în contră-le, căci știu, că sînt prigonii de toți cei-ce nu sînt de un neam cu dînsii.

\*) În toată Istria predominesce religia catolică, într'o singură comună numai, *Peroi*, locuită de Muntenegrean și Sîrbi, e religia ortodoxă creștină.

Copiii până la 12 ani și până-ce nu es din satele lor nu vorbesc și nici nu știu altă limbă decât cea românească.

La vederea orî-cărui străin necunoscut lor, ce le intră în sat sau în case, ei par-că au o temere de a vorbi limba lor între dînsii, cu încetul însă, convingîndu-se, că-ți place limba lor și că ești Român din țeară depărtată, stofă pentru gospodăria casei, ei *furlanii*, care sînt un fel de țesători ambulanti.

Ioan Maiorescu în cartea sa „*Itinerar în Istria*,” despre care am vorbit la pag. 41. ne spune, că:

„Țesătorii se chiamă *furlan*, cărui îi zic și *frulanu*, de unde se crede, că cei-ce au început a umbla „mai întăiu din sat în sat deprinzînd meseria de țesători și introducînd astfelu datina de a țese bărbații și nu „femeile, au fost *Furlanii* din *Friaul*. La toată întem- „plarea datina aceasta e străină introdusă prin Slavii“.

Totuși femeile se ocupă toate cu torsul lănei, și orî-unde se duc, la câmp sau pe drum, nu lasă furca din brâu. Lăna toarsă de dînesele o dau apoi *furlanilor* de o țese după-cum le cere trebuința pentru vestminte sau pânzături de ale casei.

(Va urma.)

## Instrucțiune practică

despre purtarea socoților și administrarea averilor  
bisericești,

de TRAIAN BARZU.

### Protocolul principal.

(Urmare.)

#### Observări generale cu privire la protocolul principal.

1. În protocolul principal se înseamnă sub decursul anului toate veniturile și toate speșele fondului bisericii. Deoarece însă veniturile bisericii sînt de mai multe soiuri, pentru că se putem sci cu o cale și aceea, că fie-care sofu de venit cât au adus bisericii în decursul anului, cassa bisericii ar trebui să fie provăzută cu atâtea lădițe, câte soiuri de venite are biserica și ca fie-care sofu de venit să se depună în aceea lădiță, care poartă aceeași numire. Dar cassele bisericii nu sînt întocmite cu lădițe, însuși protocolul principal, în carele se petrec veniturile și speșele bisericii, îi provăzut cu atâtea despărțăminte, câte soiuri de venite are biserica.

2. Izvoarele de venite ale singuraticilor bisericii nu sînt în toate locurile unele și aceleași, ci unele bisericii au mai multe, earășî ale tele mai puține. În protocolul principal din instrucțiunea de față sau avut în vedere acele izvoare de venite, care se află la cele mai multe bisericii.

Protocolul principal se poate întocmi însă după împrejurările locale ale fie-carei bisericii. Dacă d. e. biserica n'are bani dați împrumut pe interese, apoi despărțămintele II, III și IV al datorășilor cu obligațiunii să lasă afară din protocolul principal. Alte bisericii earășî nu au venit dela lumină, în cazul acesta apoi din protocolul principal se lasă afară despărțămîntul VII. Avînd biserica însă vre-un sofu de venit, care nu-i provăzut în protocolul principal din instrucțiunea de față, atunci în protocolul principal trebuie să se mai deschidă un nou despărțămînt pentru însemnarea veniturilor de respectivul sofu.

Ceice vor compune socoțile bisericii lor, să nu se țină legați de litera acestei instrucțiuni ca orbul de gard, ci să străbată în spiritul ei, apoi să-și acomodeze formulariul de protocol principal după trebuințele bisericii lor.

## Socoata pe despre starea averii în bani a sfîntei bisericii

### I. Activele (Veniturile)

adecă ceea-ce biserica are sê pretindă dela alții.

Numărul curent	Numirea activelor	Activele după preli- minariu sînt :			Activele după starea faptică sînt :									Observări
		Acti- vele după starea la 31 Dec. 1889			Intradevăr au avut sê între			Au intrat			Rămăne starea active- lor la 31 Decembrie 1890			
		fl.	cr.	fl. cr.	fl.	cr.	fl. cr.	fl.	cr.	fl. cr.		fl.	cr.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	Romanență în bani gata . . . . .	628	.	628	628	.	628	628	.	.	.	628	.	
2	Capitalul în obligațiuni la privați . . . . .	1950	.	1950	1950	500	2450	250	.	300	550	1900	.	
3	Interesele după capitalul elocată în obligațiuni la privați . . . . .	345	140	485	345	150 08	495 08	74 08	249	80	403 08	92	.	
4	Spesele de proces și altele anticipate, care au a-sê înapoia bisericii . . . . .	45	.	45	45	25	70	25	.	25	50	20	.	
5	Capitalul elocată în obligațiuni de stat . . . . .	200	.	200	200	.	200	.	.	.	.	200	.	
6	Interesele după capitalul elocată în obligațiuni de stat . . . . .	.	9	9	.	9	9	9	.	.	9	.	.	
7	Capitalul elocată în case de păstrare . . . . .	900	.	900	900	118	1018	400	.	.	400	618	.	
8	Interesele după capitalul elocată în case de păstrare . . . . .	.	45	45	.	45	45	30	18	.	45	.	.	
9	Protențiuni la datoraiți fără obligațiuni, adecă veniturile de pe chopote, scaune, cununii, arenzi și altele . . . . .	104 70	200	304 70	104 70	236 60	341 30	200 20	51	41 30	202 50	48 80	.	
10	Dela tsaurile I, II și III . . . . .	.	60	60	.	77 84	77 84	77 84	.	.	77 84	.	.	
11	Din vinderea lănușilor . . . . .	.	20	20	.	25 53	25 53	25 53	.	.	25 53	.	.	
	La olaltă . . . . .	4172 70	474	4646 70	4172 70	1190 05	5362 75	1719 65	318	446 30	2483 95	2878 80	.	
	Din suma ce au intrat în bani gata de . . . . .							1719 65						
	Subtrăgînd suma ce s'au sponat în bani gata de . . . . .							1673 67						
	Mai rămăne un prisos în bani gata de . . . . .							45 98						
	Adaugînd la celelalte active ce sê află la 31 Decembrie 1890 prisosul rēmas în bani gata de . . . . .											45 98		
	Căpătăm suma ce arată starea tuturor activelor la 31 Decembrie 1890 . . . . .											2924 78		

### Bilanțul

Din suma ce arată starea tuturor  
Subtrăgînd suma ce arată starea tutu-  
Rămăne suma ce arată averea cu-

Purtătorul de socoți.

Aceasta socoată am revēdūt'o  
Valea-Mare în 5 Aprilie 1891.

anul 1890

din Valea-Mare la finea lui Decembre 1890.

II. Pasivele (Spesele)

adecă ceea-ce alții au să pretindă dela biserică.

Numărul curent	Nuirea pasivelor	Pasivele după pre- liminariă sânt :			Pasivele după starea faptică sânt :								Observări
		Pasivele după pre- liminariă sânt :			In adevăr au avut a să solvi				S'au solvit				
		Starea pasivelor vechi rămase la 31 Dec. 1889	Spesele pro 1890 spre- bate de Consistoriu	La olaltă	Starea pasiv. vechi rămase la 31 Dec. 1889	Pasivele nouă sau spesele pro 1890	La olaltă	In bani gata	S'au gters	La olaltă	Rămase starea pasivelor la 31 Decembre 1890		
fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.	fl. cr.			
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
1	Pentru asigurarea bisericii . . . . .	.	12.	12.	.	12.	12.	12.	.	12.	.		
2	Sălarul crânicului . . . . .	12.	24.	36.	12.	24.	36.	32.	.	32.	4.		
3	Remunerația prescurării . . . . .	.	12.	12.	.	12.	12.	7.	.	7.	5.		
4	Sălarul păzitorului uorminților . . . . .	.	14.	14.	.	14.	14.	14.	.	14.	.		
5	Dările . . . . .	6.	31 20	37 20	6.	31 20	37 20	31 20	6.	37 20	.		
6	Pentru procurarea luminilor . . . . .	4.	8.	12.	4.	8 60	12 60	12 60	.	12 60	.		
7	Pentru zidiri și reparaturi și anume: a) pretensiunea arhitectului Simcon Darabanț pentru repararea bisericii în 1889 . . . . .	1300.	.	1300.	1300.	.	1300.	900.	.	900.	400.		
8	b) pretensiunea măestrului I. Weber pentru facerea unei porți de fier la curtea bisericii . . . . .	.	240.	240.	.	240.	240.	200.	.	200.	40.		
9	Pentru proc. odoarelor și a reev. bis. și anume: un prașor . . . . .	.	50.	50.	.	50.	50.	50.	.	50.	.		
10	Banii împrumutați dela institutul de credit și de eco- nomii „Tibișana” cu 50/0 . . . . .	500.	40.	540.	500.	40.	540.	40.	.	40.	.		
11	Pentru feliorite mărușțicuri (făiuă de prescuri, unt de lomu și tămăie) . . . . .	.	10.	10.	.	8 96	8 96	8 96	.	8 96	500.		
12	Banii tasurilor II și III, care să trimiț la Consistoriu . . . . .	.	40.	40.	.	40 91	40 91	40 91	.	40 91	.		
13	Banii gata să elochiază: a) la privați ca împrumuturi pe oblig. . . . .	.	.	.	.	200.	200.	200.	.	200.	.		
14	b) pentru dat. privați cu oblig. să anticipașă spese de proces, care au a-se înqolia bisericii . . . . .	.	.	.	.	25.	25.	25.	.	25.	.		
15	c) să cunperă obligațiunii de stat . . . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		
16	d) să depune spre fructificare în casa de păstrare . . . . .	.	.	.	.	100.	100.	100.	.	100.	.		
	La olaltă . . . . .	1822.	481 20	2303 20	1822.	806 67	2628 67	1673 67	4.	1679 67	949.		

averii în bani.

activelor la 31 Dec. 1890 de 2924 fl. 78 cr.

ror pasivelor la 31 Dec. 1890 de 949 fl. — cr.

rată la 31 Decembre 1890 1975 fl. 78 cr.

Valea-Mare în 31. Decembre 1890.

Urmează iscăliturile acalora, care au  
manipulat averea sftel bisericii.

în fața locului și aflat'o în ordine.

Protopopul.

## Explicarea faptelor sântilor Apostoli,

de

Mihaïu Juica, preotul Srediștei-Mici.

(Continuare).

### Cap 2.

1. Și când s'a împlinit ziua rosalelor erau toți cu un cuget la un loc.

În ziua de rosalii învățaceii erau toți adunați la un loc. Rosalele se serbau la iudei a cinzecea zi după pasci (III. Moisi XXVIII. 16.) și erau împreunate cu serbătoarea scerșiului (Esire XII. 16.), carea consta întru aceea că poporul aducea jertfă prinițiile (pârğa) de grâu și de orz.

2. Și fără de veste s'a făcut sunet din ceriu, ca de suflare de vifor, ce vine repede și s'a umplut toată casa unde ședeau.

Fiind învățaceii adunați la un loc, precum s'a spus în versul precedente, s'a auzit de odată un sunet, ca de un vifor mare și s'a umplut toată casa unde ședeau.

3. Și s'au arătat limbi ca de foc și au șezut pre fie-carele din ei.

După-ce s'a umplut casa de suflarea de vifor, au apărut limbi ca de foc și s'au așezat pre fie-carele din învățacei.

4. Și s'au umplut toți de duhul sânt și au început a grăi în alte limbi, precum le da duhul a grăi.

Atunci bărbații acestia, fără carte și învățatură, cari vorbiau numai limba lor natală, împlindu-se de duhul st. au început să vorbească în limbi străine adevărind prin aceasta cuvântul Domnului, că cei ce vor crede într'ensul „*în limbi nouă vor grăi*“ (Marcu XVI. 17.)

5. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, dintre tot neamul, ce este sub ceriu.

În ziua acea, în care duhul st. s'a pogorit peste apostoli și i-a înzestrat cu darul de a vorbi într'alte limbi, petreceau în Ierusalim iudei evlavioși, cari erau născuți într'alte țeri.

6. Și făcându-se glasul acela s'a adunat mulțimea și s'a turburat căci auza fie-carele vorbind în limba sa.

Auzându-se peste tot Ierusalimul sunetul cel mare ca de vifor, prin carele duhul st. anunțase pogorirea sa peste apostoli, s'au adunat mulțime de popor la locul acela. În mulțimea aceasta erau și Iudei, de cari amintese versul precedente. Acestia apoi s'au turburat-uimit auzind pe apostoli vorbind în limbele lor, adecă în limbele țerilor, în cari erau născuți și locuiau.

7. Și se mirau zicând unul cătră altul: Au nu sânt acestia ce vorbesc Galileenii?

Galileenii erau considerați ca nisce oameni rămași în toate privințele înapoi. „*Au doară și tu ești din Galileea (Ispitesce și vezi, că proroc din Galilea nu s'a sculat*“ (Ioan VII. 57.) și eară:

„*Din Nazaret poate fi ceva bun?*“ (Ioan I. 46.) Fiind deci locuitorii din Galileea priviți de ceialați iudei de niște oameni simplii de tot și ss. apostoli fiind mai toți Galileenii, mulțimea adunată cu aceasta ocaziune auzindu-i vorbind într'alte limbi pe apostoli se întreba cu mirare, de unde seiu Galileenii acestia se vorbească limbi străine?

8, 9, 10, 11. Și cum noi auzim fie-carele limba noastră, în carea ne-am născut? Parteni și Midenii și Elamitenii și cari locuesc în Mesopotania, în Iudeea și în Capadocia, în Pont și în Asia, în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în porțile Liviei, cele de lângă Chinini și străinii Romani, iudei și proseliți, criteni și etropi, îi auzim grăind în limbele noastre măririle lui Dzeu.

Toți iudeii străini, cari erau de față la această întemplantare, se mirau auzind pe apostoli vorbind în limbele lor măririle lui Dzeu și erau acesti iudei

a) Parteni, mai corect Parthieni, din țeara Parthia, un ținut al Persiei, cam partea nordică numită acum Khorazan. Parthenii erau ostași curagioși și arcași indemnatici. La anul 256 înainte de Christos au fundat sub Arcaces un regat propriu, carele cuprindea în sine toate țerile dintre Eufrat și Indus și dintre marea caspică și indică. (Vezi Meyer's Hand Lexikon, articolul Parthien.);

b) Mideni, din țeara Midia—Media, partea nord-vestică a Iranului de azi, în Asia. Capitala acestei țeri era sub stăpânirea Asirienilor, și-au eluptat independința și sub regii lor proprii au ajuns la mare putere și vază. La anul 558 înainte de Christos regele lor Astiages a fost învins de nepotul seu de fata Cyrus. Acesta a supus apoi țeara regatului seu persic. Mai târziu cucerind și Vavilonul, a dat voe iudeilor robiți de Nabuhodonosor să reîntoarcă în Iudeea (vezi opul citat articolul Medien, Cyrus.)

c) Elamiteni, adecă din țeara Elymais în sudul Asiriei, pre malul ostic al Tigrisului;

d) din Mesopotamia, așa s'a numit pământul dintre riurile Eufrat și Tigris până la munții Armeniei. Fiind acest pământ foarte fructifer a deșteptat lăcomia tuturor cuceritorilor din Asia. Locuitorii lor au fost Asirieni. Stăpâni pre dânsul au fost succesiv Asirienii, Chaldei (Babilonenii), Meșii, Perșii, Macedonenii, Romani. Acum se află sub stăpânirea turcească și este cunoscut sub stăpânirea Irak Arabi.

e) Iudei, adecă din Iudeea (vezi cap. 1. vers 8.) Apostoli erau după cum scim toți din Galileea. În privința aceasta Iudeii însă vorbiau alt dialect, deosebit de cel din Iudeea. „*Adevărat și tu ești dintr'ensii, căci graial teu te face arătat*“ (Mat. XXVI. 73.) zic slugile Archiereului cătră Petru. După pogorirea Duhului sânt, apostolii vorbiau și dialectul din Iudeea.

f) din Capadocia, o țeară în Asia mică cu capitala Cesarea, scaunul arhiepiscopesc al S. Vasilie cel mare.

